

Riktlinjer för stöd till barn och elev med hörselnedsättning

Riktlinjerna gäller kommunal grundskola och gymnasium i Svedala kommun

Inför mottagande av elev med hörselnedsättning i grundskola och gymnasium är det viktigt att beakta nedanstående punkter. Rutinen avser elever med hörselnedsättning som har talat språk som huvudsakligt kommunikationssätt samt elever med tinnitus och ljudöverkänslighet.

Rutin

1. **Rektor/skolsköterska** får kännedom om elev med hörselnedsättning
2. Rektor tar **kontakt** med **språkteamsrepresentant** som bistår med **råd** och **stöd** samt **rekommendationer**
3. Planera och organisera stödet för eleven på skolan i god tid. Tänk på detta vid byte av lärare, klassrum, stadiövergångar och skolbyten.
4. Planera så att eleven undervisas i så få klassrum som möjligt, med tanke på ljudmiljön och hörteknik.
5. Beställ en professionell mätning för akustik och ventilationsljud med åtgärdsförslag, i dialog med språkteamsrepresentant.
6. Beställ eventuell hörteknik via skolkoordinator efter samråd med språkteamsrepresentant. Skolan tar kostnaden via extraordinära insatser.
7. **Uppföljning** av elev två ggr/läsår på EHT (aug/jan).
8. Vid **förändring** eller önskemål om mer information kontaktas språkteamsrepresentant.

Följande kan språkteamet hjälpa till med

- Hämta information från samtliga, kring eleven, som besitter information om hörselnedsättningen och dess konsekvenser exempelvis elevens vårdnadshavare, specialpedagog och regionens hörselhabilitering.
- Erbjud personalen kompetensutveckling angående hörselnedsättning och dess konsekvenser. Specialpedagogiska skolmyndigheten erbjuder kurser och Språkteamet håller en informationsföreläsning/workshop om målgruppen vid förfrågan.
- Undersöka vilken typ av hörteknik som är förskriven.
- Upprätta fungerande rutiner för uppladdning och kontroll av befintlig hörteknik, delegera detta till berörda pedagoger samt utse en ansvarig personal som sörjer för detta.

- Ge fortlöpande information och kontinuerlig uppföljning till berörd personal i samförstånd och efter behov.
- Vara med vid överlämningar när eleven byter lärare, skola eller vid stadieövergångar.
- Erbjud en avstämning med eleven alternativt följ upp med vårdnadshavare där information lämnas om elevens egen upplevelse av sin lärmiljö.
- Vid övergång till gymnasiet erbjuds en skriftlig beskrivning av elevens behov och anpassningar som lämnas till vårdnadshavare.

Råd och stöd till dig som möter elever med hörselnedsättning

Pedagogisk kompetens och förhållningssätt

- Ta del av information från elevens vårdnadshavare, specialpedagog, språkteam och regionens hörselhabilitering.
- Kompetensutveckla dig kring funktionsnedsättningen, stäm av vad som erbjuds med kommunens språkteam. Specialpedagogiska skolmyndigheten erbjuder i nuläget kurser.
- Fråga kontinuerligt eleven om hur hon eller han upplever sin lärmiljö och återkoppla till språkteam om/när något behövs diskuteras alternativt åtgärdas.
- Då eleven ska byta lärare, skola eller stadie kontakta språkteam för överlämning.
- Lär dig svenskt teckenspråk, tecken som stöd eller TAKK vid behov och i möjligaste mån.

Kommunikativa strategier och visuellt stöd

- Tänk till kring placering i klassrummet i samråd med eleven så att eleven sitter på ett så bra sätt som möjligt utifrån sin hörsel.
- Visa ansiktet och ha ögonkontakt med eleven när du pratar. Vänd dig således inte mot tavlan och skriv samtidigt utan tala och peka på det som du skrivit tidigare.
- Undvik att ha händer eller föremål framför munnen.
- Försök att stå ganska still när du pratar då det underlättar läppavläsning
- Förstärk kommunikationen med hjälp av ansiktsmimik och kroppsspråk. Tydliga gester och övertydlig mimik hjälper i tolkningen av det som sägs.
- Tala tydligt och använd normal röststyrka.
- Ha höga förväntningar på elevens kommunikation och förmåga. Undvik att förenkla språket.
- Använd om möjligt tecken som stöd.
- Skapa tydlig turtagning, det vill säga en person i taget pratar.

- Säg namnet på den som får ordet och visa med en tydlig handgest, då hinner alla rikta uppmärksamheten ditåt och slipper missa inledningen av det som sägs.
- Upprepa eller omformulera när du ser att eleven inte hör eller inte förstår.
- Använd visuell förstärkning i form av bilder, film eller text på tavlan för att kompensera och ge stöd när inte alla ord uppfattas i den talade kommunikationen. Film som visas i klassrumssituationen ska, om eleven är läsande, textas.
- Skapa struktur, använd visuell förstärkning på tavlan i form av bildstöd eller skrivet språk för att ge eleven en överblick över dagens aktiviteter.
- Förförståelse och repetition är särskilt betydelsefullt för elever med hörselnedsättning.
- Tala om eller visa med en handgest när du byter bild i en presentation.
- Använd digitala verktyg, att producera och dela bilder och film ger ett bra stöd för repetition och läsläsning.
- Erbjud anteckningsstöd genom att eleven får kopiera andras anteckningar eller få åhörarkopior från läraren.
- Ha en tydlig inledning och avslutning på lektionen och börja tala först när klassen är samlad.

Språk- och kunskapsutveckling

- Ge förutsättningar för eleven att delta i samspel och kommunikation.
- Observera hur kamratrelationerna fungerar för eleven med hörselnedsättning.

Sociala strategier och hörselmedvetenhet

- Planerade och organiserade rastaktiviteter kan öka delaktighet och likvärdighet för alla elever.
- Det är bra om det finns tid och plats för återhämtning, där eleven kan få ljudvila så som exempelvis ett grupprum eller liknande.

Ljud- och ljusmiljö

- Arbeta aktivt för att skapa och upprätthålla en god ljudmiljö till exempel ha ljuddämpning på samtliga stolar i ditt klassrum, att det vid exempelvis grupparbeten inte blir en för hög ljudnivå för eleven med hörselnedsättning.
- Stäng dörrar och fönster när det finns störande bakgrundsbuller.
- Var en positiv förebild genom hur du använder din egen röstvolym i klassrummet.
- Ha alltid belysningen tänd, undvik "mysbelysning". God belysning är en förutsättning för att elever med hörselnedsättning kan läsa av läppar och därmed ges en högre taluppfattbarhet.

SVEDALA KOMMUN

UTBILDNING GRUNDSKOLA OCH GYMNASIUM

SKRIVELSE
2022-03-31

- Eleven bör ha ryggen mot fönstret, så att han eller hon inte sitter i motljus. Ljuset behöver falla på den som pratar.
- Se över möjligheten för eleven att sitta i en så lugn miljö som möjligt i matsalen. Gärna långt ifrån där disken tas om hand och även här ska placeringen vara så att eleven får ljuset i ryggen.
- Vid andra lektioner i andra salar, exempelvis gymnastik eller slöjd; undersök möjligheten att eleven kan ta del av informationen i annan, mindre, lokal. Vid gymnastiklektion kan det vara fördelaktigt att exempelvis ge instruktionen i hemklassrum alternativt omklädningsrum.
- Låt, i samförstånd med eleven, eleven gå in först eller sist i klassrummet.

Hörteknik

- Använd befintlig hörteknik.
- Upprätta fungerande rutiner för uppladdning och kontroll av befintlig hörteknik.
- Informera ny personal och vikarier om hur tekniken fungerar.

Läs mer på Specialpedagogiska skolmyndighetens Stödmaterial hörselnedsättning.
<https://www.spsm.se/stodmaterial-horselnedsattning/>

Källa: SPSMs checklista för elever med hörselnedsättning med inspiration från Skurups kommuns hörselrutiner.

UTBILDNING

Sara Åberg
Chef för Barn- och elevhälsan